

Undergroundista kohti valtavirtaa

Vimma, Tuomas (2018). Enkeleitä ja yksisarvisia. Start-up-Suomen tarina. Otava. 224 sivua.

YRITTÄJYYTTÄ JA yrittäjyyden kehittymistä kansallisesti ja kansainvälisesti selvittävän GEM-tutkimuksen (*Global Entrepreneurship Monitor*) mukaan erityisesti suomalaiset nuoret pitävät yrittäjyyttä aiempaa todennäköisempänä uravaihtoehtona. Muutoksen on nähty kytkeytyvän työn murrokseen, suomalaiseen yrittäjyyskoulutukseen ja yrittäjyyskasvatukseen sekä start-up-kulttuurin nousuun. Sen keskeisillä ilmentymillä, start-up-yrityksillä, tarkoitetaan kasvuun tähtääviä, nuoria yrityksiä.

Erityisesti menestyneet start-up-yritykset ja -yrittäjät ovat saaneet huomattavasti näkyvyyttä mediassa ja poliittisissa keskusteluissa, koska niihin on asetettu toiveita ja odotuksia kansantalouden kasvun näkökulmasta.

Oma, tärkeä joukkonsa start-up-kentässä ovat korkeakouluopiskelijoiden perustamat yrittäjyysyhteisöt, joiden ajatellaan vahvistavan korkeakoulutettujen yrittäjähenkisyyttä ja tukevan opiskelijoiden start-up-yrittäjyyttä. Näitä yhteisöjä on perustettu laajamittaisesti korkeakoulukaupunkeihin Suomessa kymmenen viime vuoden aikana.

START-UP-EKOSYSTEEMIN HISTORIA TILAUksesta

Tuomas Vimman *Enkeleitä ja yksisarvisia* on tilausteos, joka kuvaa

suomalaisen start-up-yrittäjyysbuumin syntyä punoen kuvaukseen Aaltoes-opiskelijayrittäjyysyhteisön ja sen keskeisten toimijoiden tarinat. Lisäksi teoksessa ovat kansainvälisesti tunnettujen peliyritysten Supercellin ja Rovion ja vuosittaisen teknologia- ja kasvuyritystapahtuma Slushin synty- ja kasvutarinat.

Vimma kirjoitti teoksen start-up-säätiön perustajiin kuuluneen Timo Ahopellon pyynnöstä. Sen tavoite on tuoda esille suomalaisen start-up-ekosysteemin historia. Kirjoittajan mukaan teos on ”omituinen sekoitus tietokirjaa, veijariromaania ja soluttautuvaa journalismia”. Vimma ei siten edes yritä kuvata aihetta kattavasti ja objektiivisesti.

Kiinnostava kerronta ja lyhyet luvut tekevät teoksesta nopealukuisen ja helposti lähestyttävän lukijan taustasta riippumatta. Johdannon ja jälkisanojen lisäksi kirjassa on 28 kappaletta.

Lukija tutustuu start-up-kulttuurin kieleen ja kulttuuriin, johon kuuluvat rento ilmapiiri, joustavuus, into ja tekemisen meininki, epäonnistumisista oppiminen ja vapaaehtoisuus. Kirja opastaa lukijan start-up-käsitteisiin, kuten *exit*, *love money*, *kiitorata*, *yksisarvinen* ja *rocktähti*.

Vimma käyttää lennokkaita ja mahtipontisia kielikuvia, jotka sinänsä soveltuvat kirjan henkeen.

Hänen itsevarma kirjoitustyylinsä toisintaa start-up-kulttuuriin ja sen toimijoihin liitettävää itsevarmuutta. Paikoitellen kirjoittaja kuvaa jopa tarpeettoman yksityiskohtaisesti esimerkiksi teoksessa esiteltujen henkilöiden välisiä perhesuhteita.

HEROOINEN JA MYTTINEN KUVA YRITTÄJYYDESTÄ

Kirja auttaa lukijan astumaan sisään start-up-kulttuuriin ja sen ajatusmaailmaan. Lukija voi melkein kuvitella itsensä vapaaehtoiseksi Slushiin, osallistujaksi Aaltoes-ydintiimin tapaamiseen tai koodariksi Supercellille. Samalla on syytä pitää mielessä teokseen valittu näkökulma. Start-upit ovat vain pieni osa yrityskenttää, josta kirja tuo esille vain tarkasti valikoidun osan.

Vimma luo heroista ja stereotyyppistä kuvaa start-up-yrittäjyydestä keskittymällä 2000-luvun menestystarinoihin ja esittelemällä kuvaamansa henkilöt omanlaisinaan sankareina. Epäonnistujille

START-UP-YRITTÄJYYDEN ODOTETAAN VAUHDITTAVAN KANSANTALouden KASVUA.

teoksessa ei ole tilaa. Kirjailijan luomaa kuvaa menestyksekkäistä ja vauraista start-up-yrittäjistä voi luonnehtia jopa myyttiseksi.

Kääntöpuolia ei tuoda juuri esille, vaikkakin Vimma muistuttaa, että yli 90 prosenttia start-upeista on tuomittu epäonnistumaan ensivuosiinsa. Ilahduttavaa vaihtelua myötämieliselle ja jopa yksipuoliselle ilotulitukselle tuo teoksen loppupuolella käytävä tasa-arvokeskustelu. Naiset ovat marginaalissa start-up-maailmassa.

KESTÄÄKÖ START-UP-KULTTUURI AIKAA?

Lukija toivoo, että kirjoittaja loisi vielä monipuolisempaa kuvaa rikkomalla stereotyyppistä ja myytistä kuvaa start-upeista. Kirjan

tiivis kytkös nimenomaan Aalto-yliopistoon on erikoinen ja yksipuolinen, sillä start-up-kenttään vaikuttaneita ja vaikuttavia tekijöitä ja keskeisiä toimijoita on paljon.

Teos onnistuu sanoittamaan korkeakoulutettujen yrittäjyisyhteisöjen matkan lähes lahkomaisesta ja yhteisöjen ulkopuolisille jopa hieman hämäränä näyttäytyvästä toiminnasta kohti vakiintunutta, yleisesti hyväksyttyä ja ennen kaikkea arvostettua toimintaa.

Vaikka kirja keskittyykin Aaltoes-opiskelijayrittäjyisyhteisöön, jonka merkitystä ei voi kieltää, korkeakoulutettujen yrittäjyisyhteisöt ympäri Suomea ovat tehneet hienoa työtä yrittäjyyden ja yrittäjämäisen toiminnan tunnettuuden ja kiinnostavuuden hyväksi korkeakoulukentässä. On mielenkiin-

toista seurata, miten yrittäjyisyhteisöt ja laajamittaisemmin start-up-kulttuuri kehittyvät seuraavan vuosikymmenen aikana. Kääntävätkö laajeneminen ja vakiintuminen ketterää toimintaa vastaan ja hävittävätkö ne toiminnan ominaispiirteet?

Ajankohtaiseen ilmiöön keskittyvää, kiinnostavasti kirjoitettua teosta voi suositella kaikille yrittäjyydestä ja taloudesta kiinnostuneille. Vaikka eritoten menestystarinat ovat entuudestaan tuttuja mediasta, Tuomas Vimma onnistuu punomaan ne yleissivistäväksi katsaukseksi.

SANNA ILONEN
yliopisto-opettaja
johtamisen ja yrittäjyyden laitos
Turun yliopisto